

18.5.2022

VM/Budjettiosasto

Kirjallinen vastaus hallintovaliokunnan kuulemisessa 12.5.2022 esitettyyn kysymykseen sovittelulautakunnan sovintoehdotuksen kustannusvaikutuksista

Kunta-alan työriidan ratkaisemiseksi asetettu sovittelulautakunta antoi sovintoehdotuksensa 10.5.2022. Sovintoehdotus julkaistiin 11.5. työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilla: <https://tem.fi/-/sovittelulautakunta-reilu-ja-vakauttava-sovintoehdotus-tyorauhan-turvaamiseksi>. Sovintoehdotukseen kuului kolmevuotisen virka- ja työehtosopimuksen lisäksi viisivuotinen palkkarakenneohjelma vuosille 2023–27.

Sovintoehdotuksen mukaiset sopimuskorotukset vuosille 2022-24 ovat:

- 2022: 2 prosentin yleiskorotus, kuitenkin vähintään 46 euroa/kk, 1.6.2022 lukien ja 0,5 prosentin lisäkorotus 1.10.2022
- 2023: vähintään 1,9 %; perälautana teknologiateollisuuden, kemian teollisuuden ja auto- ja kuljetusalan työehtosopimusten kustannusvaikutusten matemaattisena keskiarvo (1.6.2023)
- 2024: vähintään 1,9 %; perälautana teknologiateollisuuden, kemian teollisuuden ja auto- ja kuljetusalan työehtosopimusten kustannusvaikutusten matemaattisena keskiarvo (1.6.2024)

Sovintoehdotukseen kuului myös viisivuotinen palkkarakenneohjelma vuosille 2023 – 2027, jolla voitaisiin muun muassa paikallisesti kehittää palkkausjärjestelmiä. Palkkarakenneohjelman keskimääräistä palkkatasoa korottava vaikutus on viiden vuoden aikana 5,1 prosenttia. Korotukset tulisivat sopimuskorotusten päälle ja olisivat vuosittain seuraavat: 2023 1,2 %, 2024 1,0 %, 2025 0,8 %, 2026 0,8 % ja 2027 1,2 %.

Valtiovarainministeriön alustavan arvion mukaan ns. yleisen linjan ylittävät palkankorotukset (ml. 0,5 prosentin korotus v. 2022) lisäisivät kuntien henkilöstökustannuksia vuoden 2027 tasossa noin 690 milj. eurolla ja hyvinvointialueiden osalta puolestaan noin 660 milj. eurolla yleisen linjan korotusten lisäksi. Laskelmassa on oletettu, että kaikki nykyisen kunta-alan työntekijät saisivat sovintoehdotuksen ja palkkarakenneohjelman mukaiset korotukset. Kunnille ja hyvinvointialueille aiheutuisi ratkaisusta todennäköisesti myös välillisiä kustannuksia mm. ostopalvelujen kallistumisen myötä, mutta näitä ei ole erikseen arvioitu.

Valtion kunnille osoittamissa valtionosuuksissa ja hyvinvointialueiden rahoituksessa palkkaratkaisujen kustannusvaikutukset tulevat otetuksi huomioon indeksitarkistusten kautta. Indeksitarkistuksessa käytetään valtiovarainministeriön kansantalousosastolla laadittuja peruspalvelujen hintaindeksin ja hyvinvointialueindeksin ennusteita. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksissä kuntien ansiotason muutoksella on suurin painoarvo, noin 62 prosenttia. Lisäksi ansiotason muutos välittyy indeksiin myös kuntien

sosiaalivakuutusmaksujen muutoksen kautta. Hyvinvointialueindeksissä yleisen ansiotasoindeksin paino on 60 prosenttia ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen 10 prosenttia. Yleisen ansiotasoindeksin käyttöä (hyvinvointialueiden ansiotasoindeksin sijaan) hyvinvointialueindeksiä laskettaessa perusteltiin sote-uudistuksen valmistelussa sillä, että se kannustaa hyvinvointialueita maltillisiin palkkaratkaisuihin ja hillitsee alueiden välistä palkkakilpailua. Hyvinvointialueiden rahoitusmalliin ja kuntien valtionosuusjärjestelmään sisältyy molempiin lakisääteinen, jälkikäteinen kustannuspohjan tarkistus, joka turvaa rahoituksen riittävyyttä. Jos kesken vuoden tuleva palkkaratkaisu on korkeampi kuin talousarvioon sisältyvässä indeksikorotuksessa tai hyvinvointialueiden osalta palkkaratkaisu on korkeampi kuin yleisen ansiotasoindeksin mukainen kehitys, nämä tulevat otettua huomioon rahoituksen tasossa kahden vuoden viiveellä tehtävässä valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaon ja hyvinvointialueiden osalta kustannustason tarkistuksessa, jossa laskennalliset kustannukset tarkistetaan toteutuneiden mukaisiksi.